

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในแผนกพัฒนศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ความรู้ทางวิชาชีพ ให้ผู้เรียนรู้อาสาสมัคร นำวิชาชีพแขนงนี้ไปประกอบอาชีพด้านธุรกิจ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงทางบริหารธุรกิจ ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาในสาขานี้กำลังเป็นที่ต้องการของวงการธุรกิจอย่างมาก เนื่องจากการขยายตัวทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจระบบบริหารกิจ เสรีได้ เป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง และนับวันจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญด้านวิชาการพาณิชยมา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ^๑ การศึกษาทางด้านพัฒนศึกษาจึงเป็นที่สนใจของบรรดานักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยพัฒนศึกษาในสังกัดกองวิทยาลัย กรมอาชีวศึกษา ทั้ง ๓ แห่ง คือวิทยาลัยพัฒนศึกษาธนบุรี, วิทยาลัยพัฒนศึกษา เขตพูน และวิทยาลัยพัฒนศึกษาบางนา ในปีการศึกษา ๒๕๒๒ มีจำนวนถึง ๑๒,๔๔๔ คน แต่วิทยาลัยทั้งสามสามารถรับไว้ได้เพียง ๒,๔๔๔ คน เท่านั้น^๒

จากจำนวนกุลบุตรกุลธิดาที่ปรารถนาจะศึกษาต่อในแผนกพัฒนศึกษา เป็นจำนวนมากดังกล่าวข้างต้น และภาครัฐบาลก็ไม่สามารถสนองความต้องการนั้นได้อย่างเต็มที่ จึงเป็นหน้าที่ของ

^๑กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ "ประวัติย่อการศึกษาวิชาชีพ สาขาพัฒนศึกษาระบบ" แนะแนวการศึกษาต่อวิชาชีพ ปีการศึกษา ๒๕๒๒ (กรุงเทพมหานคร, โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร ๒๕๒๒) หน้า ๑๔๔

^๒กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ "สภาพการรับนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๒๒" กรุงเทพมหานคร กรมอาชีวศึกษาม ๒๕๒๒ (คัดสำเนา)

ภาคเอกชนที่จะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในรูปของ โรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ และก็ได้รับการสนองตอบจากบรรดาคุณบุตรกุลธิดาและผู้ปกครองเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการที่ขออนุญาตจัดตั้ง ขึ้นเปิดทำการสอนอยู่ปัจจุบัน เป็นโรงเรียนพณิชยการมากที่สุด กล่าวคือใน ส่วนกลางเป็นโรงเรียน พณิชยการ ๔๕ โรงเรียนในจำนวน ๗๓ โรงเรียนของทั้งหมด และ ๗๑ โรงเรียนจาก ๘๒ โรงเรียนของทั้งหมดในส่วนภูมิภาค^๑

จากการที่ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางในการจัดการศึกษาด้านนี้จึงเป็นที่น่าห่วงใยในเรื่องมาตรฐานการจัดการศึกษาและการจัดหาอุปกรณ์สื่อการสอนโดยความจริงที่ว่า โรงเรียนพณิชยการเอกชนนี้ส่วนมากจะจัดการเรียนการสอนเป็น ๒ รอบโดยใช้ครู อาจารย์ชุดเดียวกันจึงทำให้ ครูอาจารย์มีชั่วโมงสอนมากในแต่ละวัน ซึ่งบางคนอาจจะสอนถึง ๓๖-๔๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทางด้านผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ก็ไม่ให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนในเรื่องของสื่อการสอนเท่าที่ควร

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เคยผ่านการศึกษาในโรงเรียนพณิชยการเอกชนมาก่อน และปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพณิชยการเอกชนเช่นกัน ได้สังเกตเห็นว่าครู อาจารย์ส่วนใหญ่มิได้ใช้สื่อการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทโสตทัศนูปกรณ์มาประกอบการสอนเลย ทั้ง ๆ ที่วิชาทางบริหารธุรกิจ เช่น วิชาธุรกิจทั่วไป การโฆษณา การเลขานุการ การตลาด ฯลฯ วิชาเหล่านี้เป็นวิชาที่น่าจะนำเอาโสตทัศนูปกรณ์มาประกอบการสอนเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างอย่างชัดเจน และรวดเร็วในการอธิบาย สาเหตุที่ครูอาจารย์ได้นำโสตทัศนูปกรณ์และสื่อการสอนมาใช้นี้อาจจะมาจาก (๑) การที่ครู อาจารย์มีชั่วโมงสอนมากเกินไป ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะคิดสร้างสื่อการสอนขึ้นใช้ (๒) ครู อาจารย์ที่สอนวิชาชีพในโรงเรียนพณิชยการเอกชน ขาดความรู้ทางด้านโสตทัศนศึกษาทั้งนี้ เนื่องจากครู อาจารย์เหล่านั้น

^๑สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ "รายชื่อโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ๒๕๒๒ (คัดสำเนา)

มิได้ผ่านการศึกษาริชาทางการศึกษามาก่อน (๓) โสตทัศนอุปกรณ์มีราคาแพงมากสำหรับบางรายการ ซึ่งเกินกำลังความสามารถทางการเงินของสถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กที่จะหาซื้อได้และ (๔) ผู้บริหารการศึกษาไม่เห็นความสำคัญของโสตทัศนอุปกรณ์และสื่อการสอน เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการศึกษา

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะสำรวจดูสถานภาพของสื่อการสอนของโรงเรียนพณิชยการ เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตที่ตั้งของโรงเรียนพณิชยการมากที่สุดและเป็นศูนย์ของการศึกษาในทุกแขนง ซึ่งผลจากการวิจัยเรื่องนี้อาจจะ เป็นแนวทางเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการใช้ โสตทัศนอุปกรณ์และสื่อการสอนให้แพร่หลาย และมีประสิทธิภาพแก่โรงเรียนพณิชยการ เอกชน และฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจประเภท ชนิด สภาพ และความถี่ของการใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันของโรงเรียนพณิชยการ เอกชน ในกรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อสำรวจความต้องการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครู อาจารย์ ในโรงเรียนพณิชยการ เอกชน เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนประกอบการสอน
๓. เพื่อสำรวจความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนพณิชยการ เอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีเรื่องงานสื่อการสอน
๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และปรับปรุงงานสื่อการสอนของโรงเรียนพณิชยการ เอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยกำหนดไว้ดังนี้.-

๑. สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเป็นโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาประเภทวิชาชีพกรรม ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครได้แก่

เขตพระนคร

๑. โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ
๒. โรงเรียนสากลการบัญชีแผนกพณิชยการ
๓. โรงเรียนพระนครพณิชยการ

เขตดุสิต

๔. โรงเรียนกรุงเทพโปลีเทคนิค
๕. โรงเรียนพณิชยการสากล
๖. โรงเรียนพณิชยการสามเสน
๗. โรงเรียนพณิชยการเบญจ
๘. โรงเรียนพณิชยการสันติราษฎร์
๙. โรงเรียนวิมลพณิชยการ
๑๐. โรงเรียนพนม เทคนิคพณิชยการ
๑๑. โรงเรียนพระดุษฎีพิทยาสรรค์และพณิชยการ

เขตพญาไท

๑๒. โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย
๑๓. โรงเรียนดุสิตพณิชยการ
๑๔. โรงเรียนพณิชยการเจ้าพระยา
๑๕. โรงเรียนสามเสนพณิชยการบัณฑิต
๑๖. โรงเรียนพณิชยการมิตรภาพลาดพร้าว
๑๗. โรงเรียนพณิชยการพญาไท
๑๘. โรงเรียนศิริวัฒนาพณิชยการ

เขตห้วยขวาง

๑๙. โรงเรียนพณิชยการมักกะสัน

๒๐. โรงเรียนครุฑพิทยการ

เขตป้อมปราบฯ

๒๑. โรงเรียนพิทยการเสริมศึกษา

๒๒. โรงเรียนพาณิชย์นครหลวง

เขตพระโขนง

๒๓. โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค

๒๔. โรงเรียนนวมุขกิจและพาณิชย์ศาสตร์

๒๕. โรงเรียนวัฒนาพิทยการ

๒๖. โรงเรียนสหพาณิชย์แผนกพิทยการ

๒๗. โรงเรียนศุภกรณพิทยการ

๒๘. โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจพิทยการ

เขตยานนาวา

๒๙. โรงเรียนกนกอาชีพศึกษา

๓๐. โรงเรียนกิตติพาณิชย์แผนกพิทยการและธุรกิจ

๓๑. โรงเรียนสาธุประดิษฐ์พิทยการ

เขตบางรัก

๓๒. โรงเรียนพาณิชย์วิทยาลัย

๓๓. โรงเรียนพิทยการสีลม

เขตบางเขน

๓๔. โรงเรียนพิทยการและช่างก่อสร้างไทยสุริยะ

๓๕. โรงเรียนเซนต์จอห์นอาชีพศึกษา

๓๖. โรงเรียนนครพนมพิทยการ

เขตธนบุรี

๓๗. โรงเรียนวราธรรมวิจิตรพาณิชย

เขตคลองสาน

๓๘. โรงเรียนมิตรพลพิทยการ

เขตบางกอกน้อย

๓๙. โรงเรียนกรุงเทพวิจิตรศิลป์และพิทยการ

๔๐. โรงเรียนพิทยการสยาม

๔๑. โรงเรียนธนกิจพิทยการ

๔๒. โรงเรียนพิทยการจรัสณีทองศ

เขตบางกอกใหญ่

๔๓. โรงเรียนพิทยการราชดำเนิน

๔๔. โรงเรียนสายประสิทธิ์พิทยการ

เขตภาษีเจริญ

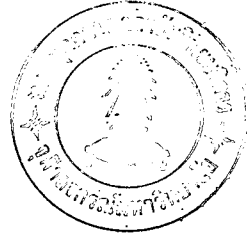
๔๕. โรงเรียนพิทยการภาษาอนุสรณ์ บางแค

๒. สารสำคัญของ การวิจัย

๒.๑ สถานภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน พร้อมทั้งอุปสรรคและปัญหาของการ

ใช้สื่อการสอน

๒.๒ ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อการสอนของครู อาจารย์ที่ทำการสอนใน

โรงเรียนพิชชการเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความของการวิจัย

เพื่อความเข้าใจอันถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอให้คำจำกัดความของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยดังนี้.-

สถานภาพ หมายถึงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันของสื่อการสอนซึ่งประกอบด้วยวัสดุทัศนวัสดุ และวัสดุทัศนอุปกรณ์ในด้าน ปริมาณ ขนาด และความถี่ในการใช้

สื่อการสอน หมายถึงวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๑

โรงเรียนพิชชการเอกชนในกรุงเทพมหานคร หมายถึงโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนแผนกพิชชการ ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหาร หมายถึงครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารของโรงเรียนพิชชการเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ครู อาจารย์ หมายถึงผู้ที่ทำการสอนทั้งวิชาชีพ และวิชาสามัญในโรงเรียนพิชชการเอกชนในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาต้นคว้าจากข้อเท็จจริง หนังสือ เอกสารอ้างอิงทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ

^๑ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ดร., "สื่อการสอนและชุดการสอน" มิตที่ ๓ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
โลยีทางการศึกษา (เอกสารประกอบคำบรรยายวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา) หน้า

ตลอดจนวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานสื่อการสอน เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเป็นแนวทางในการวิจัย และสร้างแบบสอบถาม

๒. นำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาจากหนังสือ ผลการวิจัยทั้งในและนอกประเทศและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของสื่อการสอนของโรงเรียน พณิชยการเอกชนในกรุงเทพมหานคร

๓. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข

๔. ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

๕. นำแบบสอบถามที่ทดลองแล้วมาปรับปรุงแก้ไข

๖. ส่งแบบสอบถามไปยังครู อาจารย์ โรงเรียนพณิชยการเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๓๕ คน ผู้บริหาร ๕๐ คน ได้แก่ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการ ๔๕ คน และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ๔๕ คน รวมตัวอย่างประชากร ๒๒๕ คน

๗. รวบรวมแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๘. สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลและขอเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

๑. ช่วยให้ทราบถึงสถานการณ์ของสื่อการสอนของโรงเรียนพณิชยการเอกชนในกรุงเทพมหานคร

๒. ได้ทราบปัญหา และข้อคิดเห็นของครู อาจารย์ และผู้บริหาร

๓. เป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรฐาน และควบคุมโรงเรียนพณิชยการเอกชนของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเรื่องของการกำหนดให้มี และ การใช้สื่อการสอน

๔. อาจเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในการจัดตั้ง ศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

การสำรวจงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสื่อการสอนที่ผู้สนใจได้เคยทำไว้แล้วมีดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๐๗ สุคนธ์ ศัพท์หงษ์^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ การสอนของโรงเรียนราษฎร์" ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโรงเรียนราษฎร์เฉพาะใน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐ แห่ง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนมีไม่พอแก่ความต้องการ
๒. สถานที่ของโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์
๓. ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนและไม่เห็นความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์ การสอน
๔. ครูไม่สามารถจะเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับบริการ อุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดให้

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับตัวครูสรุปได้ดังนี้

๑. การมีความเห็นว่าแม้จะไม่ใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี เท่าหรือดีกว่า เมื่อใช้อุปกรณ์
๒. การไม่เคยได้รับการฝึกฝนอบรมในวิชาการใช้อุปกรณ์มาก่อน

^๑สุคนธ์ ศัพท์หงษ์ "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, แผนกวิชาสัตตศึกษา, คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. ไม่ทราบว่าจะหาวัสดุที่ต้องการจะได้จากที่ใด
๔. ต้องจ่ายเงินส่วนตัวในการซื้อวัสดุอุปกรณ์
๕. ไม่สามารถผลิตอุปกรณ์ได้เอง
๖. การเตรียมและการใช้อุปกรณ์ทำให้เสียเวลาในการทำงานอื่นที่เป็นประโยชน์
๗. เกิดความเบื่อหน่าย ท้อถอยที่จะใช้อุปกรณ์
๘. เลือกอุปกรณ์ที่ไม่ถูก

ผู้วิจัยยังให้คิดเห็นไว้ว่า ทางโรงเรียนควรจัดส่งครูไปอบรมการใช้วัสดุอุปกรณ์ และทุกโรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์ที่สำคัญ ๆ ไว้ใช้ และควรจัดงบประมาณซื้อเป็นรายปี

พ.ศ. ๒๕๐๔ เจริญ ปุสุรินทร์คำ^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัยเทคนิค สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้.-

๑. ครูส่วนมาก มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนดีพอสมควรและครูส่วนมากรู้จักและใช้กระดานดำมากที่สุดและรู้จักใช้ได้ออรามา น้อยที่สุด
๒. ครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับ เครื่องขยายเสียงมากกว่า เครื่องฉาย
๓. ในรอบปี ครูจะใช้กระดานดำมากที่สุด ใช้วัสดุของจริงรองลงมา ส่วนได้ออรามาใช้น้อยครั้งที่สุด
๔. ครูใช้อุปกรณ์การสอน เพราะครูเห็นว่าอุปกรณ์การสอน เหมาะสมกับบทเรียนมากที่สุด
๕. ครูที่ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนส่วนมากคิดว่าอุปกรณ์การสอนไม่จำเป็นสำหรับการสอนชั่วโมงนั้น ๆ
๖. ครูส่วนมากมีอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอน เนื่องจากวิทยาลัยขาดแคลนอุปกรณ์การสอน

^๑ เจริญ ปุสุรินทร์คำ "การศึกษาการใช้อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัยเทคนิค (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๔)

๗. ครูต้องการให้ผู้บริหารการศึกษาสนับสนุนกิจการของโสตทัศนศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำให้การศึกษาดีขึ้น
๘. ครูต้องการให้วิทยาลัย จัดหาอุปกรณ์การสอนและอบรมครูเกี่ยวกับการให้ได้รับความรู้วิธีใช้อุปกรณ์การสอน
๙. ครูมีวิธีหาความรู้ ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนด้วยตนเอง ด้วยการอ่านหนังสือและ เอกสารมากกว่าวิธีอื่น

ผู้วิจัยให้ข้อ เสนอแนะไว้ดังนี้.-

๑. จัดให้มีศึกษานิเทศก์ ทางโสตทัศนศึกษา
๒. จัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษาขึ้น เป็น เอกเทศกิจ เป็นหน่วยอิสระในวิทยาลัย
๓. จัดอบรมครูเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา
๔. จัดหางบประมาณเพื่อกิจการของโสตทัศนศึกษา เพิ่มขึ้น
๕. ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อในแขนงวิชาชีพ
๖. จัดให้มีการแสดงนิทรรศการอุปกรณ์การสอนและการศึกษาของงาน.
๗. ผู้บริหารการศึกษาควรให้การสนับสนุนกิจการของโสตทัศนศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๓ อุทัย บุญประเสริฐ^๑ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพความต้องการเทคโนโลยีทางโสตทัศนศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่างานโสตทัศนศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มิใช่เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ หน่วยงานที่มีอยู่แล้ว ไม่สามารถดำเนินการบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ความต้องการบริการ

^๑อุทัย บุญประเสริฐ "สภาพความต้องการเทคโนโลยีทางโสตทัศนศึกษาระดับมหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยศรีนครินทร์สวรรค์) (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยศรีนครินทร์สวรรค์) (๒๕๑๓)

งานโสตทัศนศึกษาทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ ของบรรดาอาจารย์ต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์สูงมาก อาจารย์ต้องการวัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อการสอนประเภทฉายมากที่สุด

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

๑. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรที่จะเพิ่มความสนใจส่งเสริมงานโสตทัศนศึกษาสื่อใหม่ ๆ ทางการศึกษา และเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินการศึกษา
๒. มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรจัดให้มีหน่วยงานโสตทัศนศึกษากลางของมหาวิทยาลัย
๓. สภาการศึกษาน่าจะสนับสนุนให้มีหน่วยงาน เฉพาะที่ทำหน้าที่และให้บริการเกี่ยวกับการเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนใหม่ ๆ ติดตามความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ในวงการเรียนการสอน

ในปีเดียวกันนี้ เจลา จตุรพาณิชย์^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาโครงการโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี" โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ เป็นจำนวน ๒๐๐ คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ครู และผู้บริหาร มีความต้องการที่จะปรับปรุงงานด้านโสตทัศนศึกษาและให้ถือเป็นนโยบายสำคัญอันหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารตระหนักดีว่ามีความจำเป็นสำหรับทุก ๆ โรงเรียนที่จะต้องมีห้องโสตทัศนศึกษาพร้อมทั้งอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ
๒. ครู อาจารย์ขาดความรู้และประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษา เช่น ไม่ทราบวิธีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ
๓. อุปสรรคที่สำคัญของการใช้อุปกรณ์การสอน คือการขาดแคลนอุปกรณ์ ฉะนั้น

^๑เจลา จตุรพาณิชย์ "การศึกษาโครงการโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓)

ห้องเรียนจึงมิได้จัดสร้างไว้เพื่อการใช้อุปกรณ์การสอนได้อย่างสะดวก

๔. โรงเรียนมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์อย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทเครื่องฉายทุกชนิด

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

๑. แต่ละโรงเรียนควรมีหน่วยวัสดุทัศนศึกษาเล็ก ๆ ซึ่งอาจจะให้รวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุด และเมื่อมีงานมากขึ้น ก็ให้แยกออกเป็นเอกเทศ
๒. แต่ละโรงเรียนควรจัดบุคคลากรที่มีความสนใจทางวัสดุทัศนศึกษา เข้ารับผิดชอบดำเนินงานทางด้านนี้
๓. โรงเรียนควรส่งครูประจำการ เข้ารับการอบรมทางด้านวัสดุทัศนศึกษา

และในปีเดียวกันนี้ วารินทร์ คุณะศรี^๑ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ ในสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู อาจารย์ ในสถาบันอาชีวศึกษาในพระนคร และธนบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียน ๘ แห่ง และวิทยาลัย ๓ แห่ง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ๓๔๒ คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ :-

๑. ครูส่วนมากเห็นความจำเป็นในการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ประกอบวิชาที่ตนสอน
๒. ในการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ ครูเห็นว่า การเตรียมและการเลือกเป็นสิ่งสำคัญ
๓. ครูส่วนมากยังใช้กระดานดำและเห็นว่ากระดานดำมีประโยชน์มากด้วย แต่มีครูเป็นจำนวนน้อยที่เคยใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย
๔. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ ไม่มีอุปกรณ์การสอนที่ต้องการ ที่จะช่วยปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

^๑วารินทร์ คุณะศรี "ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ในสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านบริหารวัสดุทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓)

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าการแก้ไขปัญหานี้ต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในด้านวัสดุอุปกรณ์ และจัดอบรมเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยให้แก่ครูประจำการ

พ.ศ. ๒๕๒๑ สาโรจน์ นิลคำ^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา" ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามส่งไปยังอาจารย์และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่าง ๆ จำนวน ๑๑ แห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้.-

๑. อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ด้านโสตทัศนศึกษาพอสมควร
๒. วิทยาลัยส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านโสตทัศนศึกษาเพียงคนเดียวและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านโสตทัศนศึกษาโดยตรง
๓. อาจารย์ส่วนมากเห็นคุณค่าของสื่อการสอนและมีความประสงค์ที่จะนำเอาสื่อการสอนมาใช้ เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนในขณะที่มีโสตทัศนศึกษาจำนวนจำกัด
๔. อาจารย์ส่วนมากมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนในขณะที่เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษามีไม่พอ
๕. สภาพและลักษณะของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยในการที่จะนำเอาโสตทัศนอุปกรณ์มาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
๖. อาจารย์ส่วนมากมีความประสงค์ที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนและใช้ผลิตสื่อการสอนต่าง ๆ
๗. อาจารย์ร้อยละ ๗๔.๖๗ ต้องการให้มีศูนย์กลางการผลิตและบริการด้านสื่อการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับให้บริการกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาและร้อยละ ๕๑.๐๐ ต้องการให้แต่ละวิทยาลัยจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้น เป็นเอกเทศไว้บริการกับอาจารย์และนักศึกษา

^๑สาโรจน์ นิลคำ "ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า แต่จะวิทยาลัยควรจัดหาบุคลากรทางโสตทัศนศึกษาให้เพียงพอและการก่อสร้างห้องเรียนควรออกแบบให้สามารถใช้สื่อการสอนประเภท เครื่องฉายได้ด้วย

พ.ศ. ๒๕๒๒ พรทพย์ อีรวรวงกูร^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามไปยังผู้ บริการเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ครู อาจารย์และนักเรียนในสถาบันการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นจำนวน ๒๘๘ คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้.-

๑. สถาบันส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์ และไม่มีศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นสัดส่วนของตัวเอง ส่วนใหญ่กระจุกกระจายอยู่ตามหน่วยงานอื่น
๒. การใช้และจัดหาโสตทัศนูปกรณ์เพื่อประกอบการสอนของครูอาจารย์โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก เนื่องจากขาดความรู้ในการใช้และการผลิตขึ้นไว้เอง นอกจากนั้นครูยังมีชั่วโมงสอนมากเกินไปไม่ใช้เวลาเตรียมและจัดหามาใช้
๓. นักเรียนนักศึกษาเองมีความต้องการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการเรียนรู้นั้นมากกว่าการเรียนโดยไม่มีอุปกรณ์
๔. ผู้บริหารส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและสนับสนุนงานโสตทัศนศึกษา

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า สถาบันควรจัดหาโสตทัศนูปกรณ์ให้เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน และให้ผู้บริหารระดับให้ครุตระหนักถึงคุณค่าของโสตทัศนูปกรณ์อย่างจริงจังและจัดการอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตการใช้อุปกรณ์การสอนด้วย

งานวิจัยในต่างประเทศ

004160

ในปี ๑๙๕๔ กระทรวงศึกษาของญี่ปุ่นได้สำรวจและตีพิมพ์ เรื่องเกี่ยวกับอุปกรณ์และ

^๑พรทพย์ อีรวรวงกูร "สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ทางสถาบันการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๒)

สิ่งอำนวยความสะดวกทางโสตทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนของญี่ปุ่น เพื่อแสดงให้เห็นความก้าวหน้าและ การจัดหาโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียน ซึ่งรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของญี่ปุ่นนั้นได้เริ่มจัดขึ้น เมื่อปี ๑๙๕๓ และมีการปรับปรุงครั้งใหญ่ เมื่อปี ๑๙๕๘ ผลการสำรวจปรากฏว่ามีโสตทัศนูปกรณ์ดังนี้^๑

ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (เป็นจำนวนเครื่อง)	ประเภทโรงเรียน			
	อนุบาล	ประถม	มัธยมต้น	สูงกว่ามัธยม ศึกษา
เครื่องฉายภาพยนตร์ ๑๖ มม. (เสียง)	๔๕	๘,๕๔๖	๓,๘๕๐	๒,๑๕๓
เครื่องฉายภาพยนตร์ ๘ มม. (เสียง)	๖๔	๗,๐๘๑	๒,๘๕๐	๒,๔๘๑
เครื่องฉายภาพนิ่ง	๒,๒๒๙	๔๑,๒๑๓	๑๗,๑๗๓	๗,๗๓๘
เครื่องบันทึกเสียง	๒,๓๘๗	๔๓,๑๐๘	๓๑,๖๑๑	๑๔,๐๐๓
เครื่องรับโทรทัศน์	๕,๕๕๑	๘๐,๒๘๔	๒๐,๕๗๓	๔,๐๐๔

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ เซอร์เลย์ ลุยส์ ฮอปกินสัน^๒ (Shirley Lois Hopkinson) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมทางโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดังสถานภาพปัจจุบันทางโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนดังกล่าวจำนวน ๖๑ โรงเรียนการรวบรวมข้อมูลกระทำโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ร้อยละ ๓๖ ของโรงเรียนที่ทำการวิจัยมีโสตทัศนูปกรณ์เพียงพอแก่ความต้องการใช้

¹Japan Audio-Visual Information for International Service, "The Present Situation of Audio-Visual Education". Audio Visual Education in Japan 1969 (Japan AV-ED Association Tokyo 1969) p 7-11

²Shirley Lois Hopkinson, "Audio- Visual Programs in California Public School Districts", Dissertation Abstract, University of Michigan 1957, (Sept. 1957 Vol. XVII No. 9)

๒. ร้อยละ ๓๘ มีศูนย์โสตทัศนศึกษาซึ่งรวมทัศนวัสดุและโสตวัสดุเข้าอยู่ในหน่วยเดียวกัน
๓. การคัดเลือกสื่อการสอนกระทำโดยคณะครูจำนวน $\frac{3}{5}$ ของกลุ่ม
๔. ร้อยละ ๖๒ ของโรงเรียนจัดซื้ออุปกรณ์การสอนทันทีที่เกิดความต้องการ และอีกร้อยละ ๒๐ ซื้อปีละครั้ง
๕. อุปกรณ์การสอนประเภทฟิล์มภาพยนตร์ส่วนมากจะขอยืมหรือเช่าจากหน่วยงานภายนอก
๖. การยืมโสตทัศนอุปกรณ์จากศูนย์ ครูผู้ต้องการอาจจะต้องจองล่วงหน้าเป็นเวลาประมาณ ๑ เดือน
๗. โรงเรียนจำนวนสองในสามได้จัดทำสำเนาบัญชีโสตทัศนอุปกรณ์ไว้พร้อมเพื่อเสนอแก่ผู้ต้องการใช้
๘. มีเพียง ๒๒ โรงเรียนที่มีเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาทำหน้าที่อยู่ประจำตลอดเวลาที่เหลือมีเจ้าหน้าที่ประจำทำงานเพียงครึ่งหนึ่ง
๙. ค่าใช้จ่ายทางโสตทัศนศึกษาต่อหัวของนักเรียนของแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันไปตั้งแต่ ๐.๑๔ เหรียญ ถึง ๕.๔๐ เหรียญ
๑๐. มีโรงเรียนจำนวนน้อยมากที่มีบันทึกและประเมินผลเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

ปี ค.ศ. ๑๙๕๗ ทอไรซ์ บี แคมป์^๑ (Maurice B. Camp) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครู การวิจัยทำโดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูจำนวน ๒๑๐ คน ละผู้บริหารจำนวน ๔๔ คน ผลการวิจัยพบว่า

๑. การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครูมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ทางโสตทัศนศึกษา

¹Maurice B Camp, "Some Factors Related to the Utilization of Audio-Visual Materials, with Suggestion for Teacher Preparation in this Area", Dissertation Abstracts 18: (1958) p 155

ใช้วัสดุอุปกรณ์มากกว่า

๒. ครูส่วนมากจะมีความเห็นว่าการใช้วัสดุอุปกรณ์ในสมัยที่เป็นนักศึกษาฝึกหัดครูมีอิทธิพลต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์เมื่อมาเป็นครู
๓. ผู้บริหารและครูเชื่อว่า การศึกษาวัสดุทัศนศึกษาเบื้องต้นมีความจำเป็น
๔. วัสดุทัศนอุปกรณ์และการบริหารที่เกี่ยวกับวัสดุทัศนอุปกรณ์ยังไม่มีเพียงพอ

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ ชาลส์ เอฟ. ชุลเลอร์ เฮนรี่ เจ. สเคลลีย์ และ โดแนลด์ สก๊อต^๑ (Charls F Schuller, Henny J skelly and Donald Scott) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและความต้องการทางวัสดุทัศนศึกษาของรัฐฮาวาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้.-

๑. การจัดให้มีผู้รับผิดชอบสูงสุดทางด้านวัสดุทัศนศึกษาของรัฐ
๒. ควรจัดตั้งศูนย์วัสดุทัศนศึกษากระจายไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่สถานศึกษาต่างๆ ไป
๓. ให้ปรับปรุงระบบการควบคุมแสงสว่างของห้องเรียน
๔. ควรส่งเสริมให้ครูอาจารย์ ได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชนใหม่ด้วยการรับเชิญผู้มีความรู้ทางวัสดุทัศนศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาเป็นวิทยากร

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๙ อับดุลลาห์ ซาอิด^๒ (Abdullah Said) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในซาอุดีอาราเบีย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

¹Charls F Schuller, Henry J Skelly and Donald Scott, "Survey of Audio-Visual Education in Hawaii: It's Status and Needs", AV. Cimmunication Review 12: (Spring 1964) p. 125 - 139

²Abdullah Said "Factor Affecting Teachers' Utilization of Element Education Technology in Saudi Arabia", Dissertation Abstract International, Vol 40, No. 2 (Aug. 1979) p 619 A.

คือ ครู ๑๖๗ คน และผู้บริหารจำนวน ๗๓ คนรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามผลการวิจัยพบว่า

๑. โสตทัศนูปกรณ์มีไม่เพียงพอตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้
๒. ครูจำนวนกว่าร้อยละ ๕๐ เคยใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องบันทึกเสียง
๓. ครูจำนวนน้อยกว่า ร้อยละ ๓๐ สามารถสร้างอุปกรณ์การสอนราคาถูก เช่น แผ่นใสที่ใช้กับ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง แผ่นภูมิใช้ในชั้นเรียนได้
๔. ครูจำนวนไม่ถึงร้อยละ ๓ รู้จักและเคยใช้เครื่องมืออุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย
๕. ครูจำนวนกว่าร้อยละ ๘๔ มีความเชื่อว่าการใช้สื่อการสอนจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้

คุรุวิทยาลัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย